

lassen skal modtage saadanne Penge mindst i eet Aar, men i øvrigt kun paa et halvt Aars Opsigelse. Det forekommer mig imidlertid, at man let udsætter sig for den Eventualitet, at der bliver større Begær efter Penge, idet Folk begynder at købe Kupobligationer i større Mængder eller anvende Pengene til Forretningsforetagender. Pengene ville da begynde at vandre ud af Sparekasserne, og det er da givet, at det første Sparekasserne ville gøre, er at søge deres Penge tilbage fra Centrallaanekassen; de ville selvfølgelig hellere søge dem tilbage der fra end røre ved deres egne Ublaar eller sælge deres egne Værdipapirer, maaske til en lavere Kurs, end de have købt dem i de senere Aar. Centrallaanekassen vil da være henvist til at opsigte de sekundære Prioriteter, som den har ublaant til Landbruget. Men et af Formaalene for Kassen er jo dette, at man skal give det kapital-ejende Publikum en Betrøggelse med Hensyn til Ublaar paa sekundære Prioriteter i Landejendomme. Tanken er altsaa den, at naar man har en saadan Institution, der laaner ud mod sekundære Prioriteter, ville Folk i det hele taget faa det Indtryk, at her er en sikker Maade at anbringe deres Penge paa, og saa ville de selv søge sekundære Prioriteter, hvad man mener, de nu nære Frygt for. Her staa vi altsaa ved dette, at naar Centrallaanekassen opsigter i større Maalestof de Ublaar, den har givet paa sekundære Prioriteter, vil man meget let komme til, at der opstaaar en Frygt for sekundære Prioriteter, saa at Centrallaanekassen netop kommer til at virke i modsat Retning af den, man havde ønsket og haabet. Dette er et Forhold, som jeg tror fortjener nøje Overvejelse. Jeg skal derfor henstille det til det eventuelle Udvalg.

— I Forbindelse hermed skal jeg nævne den i § 1 b. indeholdte Bestemmelse angaaende Ordningen af Bestyrelsen. Det er saaledes her i denne Kasse, at der ikke er nogen Generalforsamling som den højeste Autoritet, men det er Repræsentantskabet, som i Forbindelse med Direktionen skal styre Kassens Affærer. For at skabe dette Repræsentantskab har man da opstillet en Maade, der afviger og maa afvige fra den, der nu er brugelig med Hensyn til Repræsentantskaberne for de bestaaende Kreditforeninger. Her er der tiltænkt Regeringen en ikke ringe Myndighed, idet den skal udnævne en Del af Repræsentantskabets Medlemmer ligesom den ogsaa skal stadfæste Valget af Direktionens Medlemmer. Det forekommer mig, at naar Staten giver den begrænsede Garanti, der er forudsat i Lovforslaget, for denne Centrallaanekasse, saa vil Rigsdagens

Opgave egentlig ikke gaa videre end til at være kontrollerende, medens der ikke er nogen Opfordring til at give Regeringen nogen Del i Styrelsen af Kassens Anliggender, og der er da for saa vidt ogsaa en Betænkelse ved den foreslaede Ordning, som det er klart, at med denne Del af Bestyrelsesmagten er der forbundet et ikke ringe Ansvar. Følgen deraf kan jo blive betænkelig, saafremt det ikke skulde gaa Kassen saaledes, som man haaber, men der skulde komme vanskelige Tider for den, navnlig saaledes som jeg har nævnt med Hensyn til Nødvendigheden af at opsigte Prioriteter i stor Mængde paa een Gang. — I § 2 er der foreslaaet, at de til og af Laanekassen udstedte Gældsfor skrivinger kunne udstedes paa ustemplet Papir. Jeg skal gøre opmærksom paa, at her er man gaaet ikke saa lidt videre end hidtil. Kreditforeningerne have jo Stempelfrihed for de Gældsfor skrivinger, som Foreningen udsteder, hvorimod de For skrivinger, der udstedes til den, skulle stemples efter de almindelige Regler. Det er det Princip, man hidtil har holdt sig til. Her har man, som sagt, fraveget det i meget betydelig Grad. — Hvad endelig angaar Bestemmelsen under § 2 d, omhandler den jo en Forpligtelse for Staten til at yde en delvis Garanti til Laanekassen. Denne Bestemmelse, tror jeg, kan trænge til at blive tydeliggjort i høj Grad. Saaledes som den staaar her, er det usikkert, hvorledes man egentlig har tænkt sig Forholdet ordnet. Der tales om, at Staten skal tilskyde fra 1 til 3 Mill. Kr. „til Sikkerhed for Kassens Forpligtelser“. Heri ligger i og for sig ikke mere, end at dette Beløb skal deponeres, saaledes at det er til Kassens Raadighed, naar det behøves. Det betegnes imidlertid her som et Indstød af Statskassen, men er det det, saa faar Kassen jo Raadighed over Renterne, og hvis dette er Meningen, maa det overvejes, om der virkelig er noget som helst Grund dertil, altsaa til at give Kassen derigennem et betydeligt Tilstød, oven i Købet et Tilstød, der varierer, efter som Sikkerhedsstillelsens Beløb varierer.

Med Hensyn til Lovforslaget, saaledes som det er affattet, tror jeg i det hele at maatte bemærke, at det forekommer mig, at det er meget magert. Man vil ikke kunne nøjes med de Bestemmelser, der ere optagne i Lovforslaget, og bør ganske sikkert gaa ikke lidt videre. Forslaget selv indeholder jo intet om Kassens Formaal. Der siges blot, at den skal være en Centrallaanekasse for det danske Landbrug, men der siges intet om, hvorledes den skal virke. Følge de medfølgende „Grundlinier“, som det hedder, skal